„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. Л. Дунђерског, у дунавској улици бр. 15.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: ф. 12 или 30 дин
на по године: ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7^1/_2$ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова.
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

Број 116. у Новом Саду, у уторак I. (13.) октобра 1896. Год. XII.

Нови Сад, 30. септембра.

Изасланици средишних одбора српске народне слободоумне и српске народне радикалне странке, као чланови народносне странке у Угарској, одржали су заједничку конференцију, и споразумели се у томе, да приликом идућих избора за угарски сабор, у духу будимпештанског народносног програма од 10. августа 1895. не истичу нигде своје народносне кандидате.

У најкраћем времену изићи ће упутство за српске бираче ради њихова држања приликом избора, што предстоје.

Промена у Русији.

Као што јављају горњи листови, руски цар именовао је ових дана за свог канцелара и министра спољних послова Шишкина, који је до сада био заступник министра спољних послова, од како је умр'о кнез Лобанов, а за време његовог живота био је његов помоћник. Испрва се мислило да ће бечки посланик гроф Капнист постати министром, но у последње време променила се ситуација, и коцка је пала на Шишкина.

Није чудо што се у Русији отеже с именовањем, јер тамо се ретко догађају промене. Од Наполенских ратова променило се у Русији толико царева, колико министара спољних послова. Цареви су били: Александар I., Николај I., Александар II., Александар III. и Николај II Министри су били: Неселроде, Горчаков, Гирс, Лобанов и сад Шишкин. Према томе ни је чудо, што је руски цар обазрив, кад бира себи саветнике.

Истина, у Русији спољну политику води цар, но природно је, да у многоме зависи од министра спољних послова. Цар даје у главноме правац, али како да се то изводи, то је остављено министру спољних послова, те често од тога зависи успех. Гирс је био и сувише обазрив, те му је и политика била трома; Лобанов је продужио правац те политике, само је живље водио ствари, увек је јаче маркирао положај Русије, те се баш тој околности имају приписати они велики успеси, које је Русија у последње време постигла. Може се слободно рећи, да Русија данас игра прву улогу у концерту европских држава. Шишкин прима лепо наследство.

Име Шишкиново познато је у словенском свету. Своју младост провео је на Истоку, као руски конзул у Београду и легацијони саветник у Цариграду. У Београду оставио је лепу успомену и важио је као пријатељ српскога народа. Увек се трудио око тога, да се одрже добри одношаји између Србије и Русије.

Нема сумње да ће такав остати и као министар. Као добар познавалац прилика на Истоку, моћи ће спољну политику самостално водити. Он важи и као добар Словен, те ће и Словенофили у Русији повољно примити ово именовање.

Но ово именовање значајно је и по томе, што је извршено у Паризу. И тиме је показано, да ће Шишкин чувати савез између Русије и Француске. Да је пак пријатељство Русије и Француске јако утврђено, доказују здравице рускога цара и председника француске републике.

Русија може бити с новим министром спољних послова потпуно задовољна.

Слава у Пакрацу.

Пакрац, 26. септембра 1896.

Чекао сам дан и два да прођу, да се осећаји смире, да хладно, ма и краће погледе бацим на славу приликом освећења катедрале, коју је земаљска влада преудесила и улепшала, а на заузимање оштељубљеног нам епископа, господина Мирона Николића. После дужег рада дочекасмо крај и споменуту славу. Ко је био и видео, том неће бити невероватно и претерано, кад речем: да то беше ретка слава Србинова, којом се приликом и опет испунише оне лепе речи Србинове: „Бјеж' у цркву, Краљевићу Марко“, бјеж' у цркву Србине драги, кад си дочекао, да те сви нападају, да ти снагу надвладају, скрхају... Сви похитасмо цркви, да се у обновљеној и посвећеној помолимо Богу за здравље живих и спасење мртвих...

Далеко пред крај раду око оправљања и улепшавања владичанске нам цркве спремасмо се сви, да проведемо дан посвећења свечано, да госте своје што боље примимо. То је чинио владичански двор. па све до колибице сељакове. И дође дан, кад слава отпоче! Тај дан беше 21. септембар Позвани гости почињу се сакупљати. Наш жупан Јурковић дохита са својим поджупаном Цувајем, да дочекају са високим домаћином г. епископом даље госте као светска власт, а исти дан стиже високопречасни г. Анатолије Јанковић са ђаконом Миросављевићем из Н. Сада, да помогне свом бившем шефу госте дочекати и свето богослужење обављати. И ако је тог дана од зоре ране почео Пакрац да оживљава, тек се око подне опажа жива спрема за дочек гостију, што званично долазе, а то су главар овостране цркве нам, Његова Светост патријарх Георгије и подбан г. Д. Станковић са свитом. Све овдашње школе и корпорације изађоше на окуп код славолука, што га подиже полит. општина. Ту у свечаном руву и са угодним осећањем чекасмо до $^1/_2$3 с. по подне, кад гости стижу. Нестрпљење прекиде знак са звоника обновљене цркве и пуцањ топова. За час ево ти великог броја коњаника у чисто руво обучених, а у десници барјаке носећи, а за овима у свом сјајном гала-оделу овдашњи кр. кот. предстојник и у младим годинама познати песник Светозар Грубић. За њима стигоше кола са четири вранца, а у коли Њ. Светост патријах и подбан, које поздрави началник, а за тим предстојник приказиваше заступнике разних корпорација. Са њима дођоше: епископ г. Михајло Грујић, свита патријархова: архимандрит Шевић, протосинђел Лукијан Богдановић, протођакон Бранковић, прота Николајевић, а са овима и остала господа, што су тим влаком преко Окућана од Загреба стигли. После свршеног представљања пођосмо сви двору владичанском, где на прагу дочека високе госте г. епископ Мирон, па их поздрави лепо, братски, искрено и српски. Народ је радосно клицао.

У двору је био ручак, а рано с вечера поче бденије, ком је чиноначалствовао наш омиљени архимандрит, сада настојатељ манастиру Ковиљу, Анатолије Јанковић са већим бројем свештенства. После бденија била је бакљада, којом је приликом свирала војничка музика из Брода, а поздравни говор држао је г. Ђуро Јагнић председник срп. црквене општине. Прост, али леп говор беше пропраћен са дуготрајним усклицима, којима је народ поздрављао патријарха, подбана и остале одличне госте. После отпоздрава патријархова и подбана била је у двору вечера, а и народ се разишао својим кућама, да проведе који час са својим гостима — да се припреми за даљу свечаност.

У недељу, 22. септембра већ зором купио се свет пред владичански двор и цркву. У осам сахати звоњење звона и пуцњава топова огласише почетак даље славе која започе посвећењем цркве, што је торжествено обавио сам домаћин, г. епископ Мирон, уз суделовање епископа Михајила, архимандрита Шевића и Јанковића, ђакона Миросављевића, протођакона Бранковића, протосинђела Николе Живковића, Лукијана Богдановића, проте Мана Грбића и читавог низа свештенства. По преносу светих моштију у нову цркву, изговорио је дивну беседу г. епископ Мирон, молећи Бога за повољно здравље и дуг живот: Њег. Величанства цара и краља Фрање Јосифа I., бана Хедерварије, патријарха и српскога народа, и захваљујући се свима, који показаше пажње своје на овај свечан дан, овом свечаном приликом било својом присутношћу, било другим којим начином. За овим је одслужио св. службу патријарх са споменутим епископима и осталим свештенством. После службе је обављено благодарење као на имен-дан Њег. Величанства цара и краља Фрање Јосифа. За све време трајања св. службе певали су приправници овдашњи и квартет срп. певачког друштва загребачког.

После службе су примали подворења различитих корпорација патријарх, подбан, г. г. епископи Мирон и Михајило. За овим је био банкет у епископском двору и у срп. учит. школи, што га је гостима приредила гостољубива срп. црквена општина наша.

Истог дана у вече је била беседа са игранком, коју је приредила „Добротворна задруга Српкиња Пакрачанки,“ коју су посетили сви великодостојници и силни народ. Успех беше и моралан и материјалан, да га у Пакрацу не памте таковог. Није онда ни чудо, што су летила честитања присутних гостију новом друштву Српске женске задруге, којој стоје на челу гђе: Анђелија С. Грубића, Јелисавета А. Зор-

ЛИСТАК.

ПРЕД ВЕНЧАЊЕМ.

ПРИПОВЕТКА
В. КУРСКОГА.
(Наставак.)*)

VII.

Док се Турански у току од три дана мучио, чекајући „судбоносни одговор“. Олга је за цело то време обхрвана била новом, тешком узрујношћу, — таком, каквом још ни једаред у животу није била искушавана.

Морала му је ма шта одговорити: хоће-ли поћи за њега, или неће никада поћи...

Она је љубила Туранскога, и док он није говорио о својој „страсти“; та љубав престављала се њој нераздељивом, пуном, крепком. А сада...

Сама није могла појмити, шта је произвео у њеној души последњи разговор са ђувегијом. Али је осећала промену.. Чинило јој се, као да јој се срце умањило: са свим су ископали из њега један део. Садања љубав према Туранском имала је рану... Груди се час по надимаху — и љубомора и бојазан од некаквих нејасних слика разврата ђувегијина...

Олга је имала много другарица. Многе се поудавале и Олга је не једном имала прилике да чује од младих жена жалбе на које шта, због чега је она сад кривила Туранскога. Она је била онда туђе лице за своје другарице, и лако јој је било не само чути, у неким тренутцима искрености, исповедање бриге, него и савете давати, како би се с тим могло помирити.

Сад је и она доживела нешто налик на „јад“ некојих другарица. Она се налазила под бољим условима, него другарице: оне су сазнале, кад су биле већ удате, а она — још слободна... И Турански је тако говорио. Но то њој ни мало није олакшало: она није знала, шта ће бити.

Њу је нарочито узнемиравао тај установљени шаблон одношаја између мужа и жене. Она је видела, да мужеви не сматрају жене равнима себи, а саме жене, против воље мужева, не могу бити равне с њима, јер су мужеви силнији од њих.

Олга није тражила потпуне једнакости у свима гранама живота, али у животу осећаја, у интимном животу срца, дакле у породици није допуштала неједнакости. Оно јој се чинило страшном несправедљивошћу и неким моралним насиљем. Ако се она свом душом одаје мужу, да би сва припадала њему и његовој деци, коју ће она рађати и васпитати, — зар није у праву да тражи, да и муж свим срцем припада њој и породици?

Нека расуђивање и здрав разум бирају ма какву стазу, за страни, практични рад, али срце мужа и оца мора потпуно припадати жени и деци. Без тога нема онога, што породицу чини крепком и за живот способном... Без тога неће бити радости породичнога живота и неће бити саме породице...

И Олга је често размишљала о том. Она се узалуд усиљавала да одгонене, какав ће отац и муж бити Турански? Под утицајем још једнако живе љубави, она га је цртала пред собом онако, каквог га је желела видети. Но при том сваки пут се сећала његовог „признања,“ — и весело лице јој потамни...

Узмимо, Турански се исповедио њој и тако рећи покајао... Узмимо, да се та „страст“ код њега никад више неће поновити. Но она је већ једаред била. А ко зна, с каквом је силом она онда обухватила душу? Можда та страст још није прошла, можда се још није угасила... Можда искре њене још тињају у грудима младожењиним, но у толико слабо, у колико су му допустили, да игра улогу заљубљенога у ону, која је постала његовом невестом. И ако је тако, то се у будуће из тих искри може разгорети велики пламен.

„Он уверава да никад није љубио Настасју, него је само чезнуо за њом... А ја... По чему ја да знам, шта он осећа према мени. Признаје, каје се, као да је мени потребно то „кајање.“ И он се усуђује, да баш управо о том говори... Којим правом? У пуној нади, да ћу ја благодарити њему за искреност и још с већом радошћу поћи с њим под венац?... Но, наравно! Девојка, по његову мњењу, само бунца о удадби: само да ускочи за мужа, а за кога — то је све једно...“

Тако је Олга с горчином у души, затворивши се у своју собу, не једаред мислила.

Ана Сергејевна приметила је промену на Олги, али је била са свим спокојна за своју кћер. Њену замишљеност и тугу објашњавала је она просто „приближењем свадбе.“ Материнско срце овога пута није било Бог зна како будно.

За то није грешило срце очино.

— Шта је с тобом? — бивало је да запита Михаил Ивановић.

— Са мном? Па... ништа, оче... О будућности мислим, — одговори Олга.

Михаило Ивановић показивао се као да јој верује, али је у срцу осећао, да она нешто скрива и да то није баш са свим тако...

Прва два дана скоро свакога часа је очекивао, да ће му Олга казати своју тајну. Али је Олга ћутала. Тада он реши, да су разлози Ане Сергејевне умесни.

Обоје су они слушали за одношаје Туранскога према Настасји, али су били уверени, да Олга не зна за то. Па баш кад би и знала, какав је то порок? Ствар, може се рећи, обична... И Михаило Ивановић имао је до женидбе такође роман и Ана Сергејевна је знала за то, па је ипак пошла за њега.

Кад би Олга од њих чула те мисли, не би се чудила и не би ништа спорила. Само би им поставила једно питање, на које ни отац ни мати не би могли одговорити... Она се реши, да то питање постави Туранском.

VIII.

Уреченога дана, око једанаест сати у јутро, зауставе се пред домом Карпових мала кола. Турански, скочив на земљу, рекне кочијашу, да га чека овде на главном уласку, а сам, брижна погледа и немирна срца, пође у кућу.

Већ у предсобљу дозна од собарице, да је Михаил Ивановић отишао на поље. Ана Сергејевна се забавила у кујни а Вера Михајловна с неком књижицом отишла у парк...

— А Олга Михајловна? — запита он, ра-

*) В. бр 113. — Ур „Бр.“

чића, Лела Ј. Марковића и друге родољубиве Српкиње.

Гледе програма спомињем, да је био врло леп. Прво су певали учит. приправници: Оче наш од Синике на опште задовољство. За тим су певали наизменце Загрепчани две песме вештачки. Мешовити збор срп. учит. приправника, госпођа, госпођица и шк. дечице певао је Хаз-булата, руску песму, у којој се особито истакоше тенориста Ђорђе Петровић и баритониста Радоје Вуксан, учит: припр. С великим одобравањем беше примљено декламовање г. Драгосавца, учит. из Кусона, и то Рајкове песме: Сеоска црква, којом је приликом песник Рајко (Никола Манојловић) изазван; и не мање беше бурно примљено и пропраћено гуслање и певање срп. нар. гуслара и учитеља Витомира Рунића из Сентомаша.

Пакрачки певачки кор је учио и диригирао проф. Шумоња, који је познат из више извештаја разних забава, које је приређивао у више места као н. пр. у Карловцу, Петрињи и т. д.

После беседе наступила је игранка и весеље, којом се приликом домаћи нису баш истакли, јер не беше, на жалост, играчицама довољно играча, а ни гостима понуде и забављача. Последњем је узрок умор око приређивања и за време самог славља.

Око приређења беседе особиту хвалу је стекао вредни суграђанин, пријатељ песме и друштвености г. Саво Сувајџић.

Сутра дан, у понедељак беше служба са парастосом за тим ручак у владичанском двору. После овог је подбан оставио Пакрац, а Његова Светост је прегледала просторије овд. препарандије. Сутра дан пак отпутовао је и патријарх са пратњом и осталим гостима.

Проведосмо свечаност врло лепо, госте задовољисмо, јер нису доживели оно, што се проносило пред славу: да ће се српски барјаци скидати и гости нападати. Прође све у миру и реду, а том је знак слога међу нашим грађанима без разлике вере и народности, што је подбан приметио и похвалио.

Гледе унутрашњости цркве се врло лепо изражавају, а нарочито о изради иконостаса, који израђиваху професори: Ст. Теодоровић и Ж. Југовић из Београда.

На крају још једном нека је споменуто, да је највећа заслуга да смо добили овакову цркву г. епископа Мирона, те му то овдашњи српски народ никад не може заборавити; дао Бог нашем заслужном архипастиру дуга века, да доврши оно, што је започео, па ћемо се онда на јасним делима уверити, да народна љубав, која прати г. епископа Мирона, беше оправдана.

—н.

Руски цар у Француској.

После разгледања разних знаменитости париских одвезао се руски царски пар с председником Фором и свитом у Версаљ, где су за цара адаптиране собе француског краља Људевита XIV. а за царицу оделења краљице Марије Антоанете. 26. септембра у вече примио је царски пар у Версаљском дворцу многе уметнике и уметнице француске. У 10 с. у вече била је свечана вечерња забава, на којој се цар врло добро забављао. Славни комичар Коклен играо је једну сцену из комада Додетова „Le Sousprépfet aux Champs.“ Сара Бернхардова декламовала је песму „Версаљска Венера,“ у којој се славили високи гости. Осим тога певале су прве певачице са париске опере најодабраније песме, а најбоље играчице изводиле су балет и старе француске игре. Цар је говорио са многим уметницима и уметницама а нарочито са Кокленом, кога он одавно познаје, и са гђом Режан. Цар је више пута рекао, како се добро забављао. Пре овог забавног вечера одржан је свечани ручак; цар је водио испод руке гђу Форову за трпезу а председник Фор царицу.

Интересантно је, да је руски цар у Версаљу становао у оним истим просторијама, у којима је пре 25 година проглашена немачка царевина.

Из Версаља је цар с царицом отпутовао у $^3/_4$12 у вече. Цар и царица су у сјајно осветљеној и украшеној станици још једном изразили своје велико признање на онако одличном држању становништва, које ни за часак није покварило реда. То држање служи париском становништву на велику част, рекао је цар, па је додао, да су га овације заиста дирнуле. Царица се у Версаљу од гђе Форове срдачно опросмила. На станици је цар, који је у Француској био далеко разговорнији и расположенији него иначе, још једном најтоплије захвалио г. Фору, па се онда председник опростио са царским паром, пре него што је овај сео на влак. Цар Николај је врло срдачно стиснуо руку г. Фору, а царица, умиљато се смешећи, приступила је председнику и пружила му руку на пољубац. Фор се дубоко поклонио пред царицом и пољубио је у руку. Цара и царицу пратио је адмирал Жерве, који је додељен на почасну службу. Кад се влак стао кретати, многобројно искупљени народ стаде одушевљено клицати, а у то бурно клицање мешали се импозантни звуци руске химне и марсељезе, што је свирала музика женијског пука. Цар се још једном показао на прозору и срдачно се клањао председнику Фору. У то продру на станицу многи из публике, и сад се из непосредне близине зачу бурно: Vive le Tzar! Vive la Tzarine! а многи су довикивали цару и царици: Au revoir! (До виђења), јер се онда већ чуло, да је цар обећао, да ће на пролеће опет доћи у Француску.

Председник Фор је у поноћ отпутовао у Шалон, а при одласку су и њега одушевљено поздрављали.

Велика војена смотра у Шалону беше најзначајнији моменат ових ванредно свечаних и тако значајних дана у Француској. Цвет француске војске искупио се на широком пољу Шалонском, да ода почаст великоме пријатељу Француске и да му покаже како је препорођена војена снага Француске, после оних силних пораза у последњем рату с Пруском. Очи целога света биле су ономад управљене на Шалонско поље, где је једна поносита војска дефиловала пред најмоћнијим владарем на свету. Парада у Шалону била је грандиозан завршетак ових свечаних дана.

И ако је киша пљуском падала, ипак је на Шалонској станици огромна маса света чекала долазак царског воза, а још више је њих хитало на Шалонско поље, где ће се држати смотра; многи засебни возови носили су тај силни народ, али број оних, који су тражили подвоз, никако да се смањи; најпосле је управа железнице издала објаву, да су сви возови заузети, и да се више не могу издавати подвозне карте. Још два сахата чекао је народ, који је био јако огорчен због те неприлике на железници. До 3 сахата у јутру одвезено је у Шалон 50.000 људи, које није само водила пуста радозналост него и одушевљење и народни понос: да буде сведок призора, кад буде 80.000 француске војске шиљало свој опроштајни поздрав цару Николају II., као што га је и при доласку у Шербуру поздравило 22 најбоље француске оклопнице.

Из Париза је дошло на ову ретку смотру најмање 150.000 људи, и ако је целу ноћ киша као из кабла лила. Шалон је мала варош, па није могла да прими у себе толики силни свет, те су многи морали преноћити под ведрим небом, а нису марили за пљусак. Сретан је био онај, који је могао под какви коли наћи места, да се склони од кише. Усред Шалонске равнице палази се поље за маневре. Са железничке станице има се ићи четири километра до овога поља. На пољу беху подигнуте трибине за посланике, за варошке већнике, за новинаре и за позване госте, за које је једна нарочита железница саграђена, како би се прекратио пут. На смотри беху све политичке партаје и страни војени аташеји. По званичном исказу износио је број војске, која је измарширала на смотру 3090 официра и 66.756 момака, затим 18.679 коња и 1600 топова и кола. Генерал Сосје, врховни заповедник, прегледао је поље за маневер, да види, да-ли је све што треба учињено, а у том је већ са свију страна и војска долазила у своје положаје. То беше врло интересантан призор, а највише су заносили публику алпски ловци у својим комотним капама и кратким до колена чакширама, Зуави и стрелци.

У $^1/_4$11 с. објавише топови, да је председник Фор стигао на станицу, а у том тренутку подиже се огромач ваздушни балон, састављен од свиле у руским и француским бојама. Време се међутим разведрило и сунце опет засијало. Председник Фор и сви министри, као и оба коморска председника у црном фраку очекиваху царски воз. Руски царски супружници преноћили су у возу, који је стајао 4 часа у Мезију. Кад је воз стигао на Шалонску станицу, испаљен је 101 топовски метак. Поморскопешадијска и артиљеријска музика свирале су руску химну. Кад је цар изишао из вагона, председник Фор гологлав приђе да поздрави цара и царицу. Цар је посио униформу гардијских козака и црну астраганску шубару, а преко прсију имао је велику траку почасне легије. Феликс Фор пољубио је у руку царицу, која је на то врло љубазно благодарила. Пошто се цар руковао са председником, пошло се одмах на смотру. Цар, царица и председник Фор сели су у лака кола, у којима беше упрегнуто шест коња; председник Фор је седио према царском пару. Уз свирку руске химне и марсељезе кренуо се ред кола, а почасну пратњу сачињавали су афрички коњаници на својим малим коњима, и спахије са црвеним и белим бурнусима; ти афрички војници опколели су кола председника Фора и царског пара. У више других кола ишла је на смотру свита царева и оба коморска председника путем у Мурмелон, где је управо и одржана смотра. Арапске поглавице придружиле се почасној пратњи.

Тачно у подне, за када је заказана смотра, стигао је царски пар с председником. Цар се сиђе с кола,, а царица остане сама с г. Фором у колу; козаци доведу три коња, од којих цар изабере свога љубимца-коња Емира, коња руско-арапске пасмине. Без помоћи вине се цар у седло, а у исто доба узјахаше коње генерал Боадефр, гроф Воронцов, жнежеви: Оболенски и Долгоруки и гроф Бенкендорф. Кад се цар сишао с кола, председник Фор је сео поред царице, а дворска госпођица кнегиња Васиљчикова, попне се на кола и седне према царици и Фору. У другим колима седео је адмирал Жерве. У оштром касу јахао је цар Николај преко поља са додељеним генералима, а кола са царицом, Фором и са свитом долазила су за њим. Велика маса света гледала је све то издалека, а кад је Фор сео поред царице, стала је публика бурно клицати. Ваздух се проламао од дуготрајних усклика: Vive la Russie! Vive le Tzar! Vive l' Imperatrice! Vive l' Armée! Дуго, већ кад је цар био скоро код другог стуба војеног, хорили се ти узвици из грла оних 150.000 људи, који су у овај мах били на врхунцу одушевљења. Оваког призора и одушевљења није ваљда ни Париз никада видео. Беше то слика ванредногa утиска: француска војска пред царем руским, окружена масом одушевљена народа. У $^1/_4$ 1 с. дадоше трубе и бубњеви знак, да почиње смотра. Цар пројаха испред фронтова, а царица и председник Фор возили се за њим на коли праћени коњаницима. Царичина кола и цар ишли су упоредо, и пред царским колима јахали су спахије и афрички коњаници. Уз цара јахао је испред војске ратни министар, генерал Било, за њима генерал Сосје и генерални штаб са руским официрима; једно оделење афричких коњаника и спахија завршили су ову сјајну групу. Док је цар пролазио испред дугачких редова војске, музичке капеле свирале су наизменце руску химну и марсељезу. Заставе се поклонише пред оба државна поглавара, који су гологлави отпоздрављали, Када је цар пролазио испред трибина, да заузме место за дефиловање, поново се зачуше бурни поздрави народа; цар је салутирао а царица је благодарила, клањајући се, али радосни усклици никако нису престајали, па и чланови парламента су са своје трибине живо учествовали у тим манифестацијама. Уз непрестане овације народа дођоше цар, царица и Фор до почасне трибине, где ће да присуствују дефиловању. Цар сиђе с коња и отиде на трибину; њему с десна седели су ту Лубе и Брисон а с лева Феликс Фор, па онда царица и министар председник Мелин. Ордонанс-официри и страни војени аташеји искупили се при подножју трибине. Царица је седела за време целога дефиловања, а цар је стојећи пратио кретање војске.

Отпоче дефиловање; генерал Било са генералним штабом и драгунском пратњом прошао је први испред трибина, на којима су бурно тапшали. Затим је дефиловао генерал Сосје. Прва војска, која је дефиловала, били су алпски ловци, са својим брдским палицама. Мале, али врло окретне и снажне војнике публика је врло усрдно поздравила. Затим дођоше на ред Зуави, чија је музика врло лепо свирала; ови африкански војници су врло оштро марширали а са трибине су их живо поздрављали. Туркоси такође изазваше велико одобравање својим коректним војничким држањем, а и сам цар је пажљиво пратио њихова прецизна кретања. За Туркосима иђаху ловачки батаљони у плавим униформама и белим гамашнама. У маси дефиловала је трећа пешачка дивизија, па је и она, исто тако као и све друге изазвала велико одобравање својим лепим држањем. Нарочиту је пажњу изазвао долазак оделења ваздушних пловаца. У гондоли балонској седео је један официр. У лепу војничком држању дефиловала је пред царем и председником поморска пешадија, артиљерија и четир дивизије коњице. Две лаке батерије завршиле су смотру пред руским царем, који је пажљиво пратио лепо дефиловање француске војске и свако оделење поздрављао по војнички и више пута покретом руке изражавао своје задовољство. Публика, која је стојећи на трибинама, гледала смотру, сваки час је довикивала војсци: Vive l' Armée! Врло је интересантан био завршетак смотре, који се састојао, као обично, у грандиозном коњаничком нападају према трибини председниковој. У Шалону тицао се тај завршни јуриш цареве особе као милог госта Француске. Много већа маса коњице него иначе учествовала је па у овоме јуришу. Сва коњица, која је била на смотри, учествовала је у овом јуришу, од кога гледаоца жмарци подилазе. На једну једину команду постројише се коњанички пукови, па у највећем галопу јурише према царској трибини, а на неколико метара пред трибином стаде цела та коњаничка маса као укопана. Овај коњанички маневар не само да је довео до врхунца одушевљење публике него је и цара заинтересовао у највећем степену.

Смотра беше завршена. Цар, царица, председник и остали оставише трибине, а испратили су их одушевљени усклици,

---

дујући се у души, што је дошао у тако згодно време, кад му нико неће сметати да се споразуме са невестом.

— Они су у својој соби... Изволите у гостинску собу... Ја ћу јавити госпођици.

Собарица одјури с вешћу а Турански се упути у гостинску собу.

Прође два минута. Турански, наслонивши се лактом на крај од клавира, баци неколико пута поглед по соби и по намештају, опточеном свиленом материјом тамно-малиновог цвета. Та соба, где је тако често проводио веселе часове, сад му се чинила пустом, непријатном, жалосном... Да је сујеверан, свакако би мислио, да је то — слутња. Но он то није мислио, јер није веровао у сујеверје, и ако је имао навику, да са незадовољством гунђа на бабе, које му случајно пређу пут с празним ведром, крчагом или другим каквим сасудом.

Стојао је и слушао је откуцаје срца свога.

Чекао је да се појави Олга, чекао је одговор и уједно са зебњом, која је са свим природна у његову положају, осећао је и неку сету... Он још није давао себи јасна рачуна али је смућено појимао, да је питање, стављено Олги, разорило све пређашње, лепше снове... Међу Туранским и његовом невестом као да није захватала једна нит од оних силних, које су их свезивале.. Чега по именце није било — он није знао, али је добро знао, да све зависи од Олге...

„Све од ње... све од ње...“ — мислио је он, и узбуђена мисао његова још је брже почела радити у том правцу.

„И свуд око мене је пусто... и раздраженост се појавила у мени... Не умем собом да владам, са свим нисам са̂м свој... Глава ми је пуна: све о једном, све о њој мислим... Ево већ неколико дана, како сам за домазлук са свим заборавио... на окружну скупштину не идем више. Рад ми пошао наопако... А све због ње... Рекне-ли само реч — и живот мој биће срећан и све ће бити добро... А шта-ли ће да каже?.. Канда иде...

Из суседне собе зачују се кораци.

Није се Турански ни прибрао, каквом фразом да започне разговор са Олгом, а она већ уђе у гостинску собу. Она му се насмеши, пружи руку и, посадивши га према себи за малим округлим столом, прва започне:

— Ви сте дошли због мога одговора?

— Да, због вашег одговора, — лако побледивши одлучно изговори Турански.

Олга се засмеје.

— Ја управо ни не знам, шта да вам кажем... Мени све једнако изгледа чудно: чега ради сте ми говорили?..

Туранскога су непријатно задивиле и те речи и некаква затегнутост у покретима Олгиним. Посматрајући ју међу осталим примети и то, да је мало опала и да с лица њеног не силази брижни — замишљени израз, чак кад се и смејала. „Значи, много је премишљала... И значи, зна, шта ће казати... А овамо говори: „не знам“. То је већ неискреност“...

-- Шта знамо, — са сажаљењем проговори Турански. — Пре... т. ј. до сада сте ме разумели... срцем разумели... И ни једна реч моја није вам се чинила чудноватом.

(Наставиће се.)

којима не беше краја. Музика је свирала марсељезу и руску химну. Цар је непрестано захваљивао народу, држећи руку на шубари. Војска одмаршира у своје квартире, а цар дозове себи ратног министра, генерала Билота, и изразио му је своје највеће задовољство на држању војске а касније му је предао своју дијамантима украшену слику, која се као одличје носи око врата.

После смотре био је доручак, на који су дошли цар, царица и председник републике, осим тога оба коморска председника и сви министри са својим госпођама, који сеђаху за почасном трпезом, а за остала четири стола беше позвато до четири стотине особа, међу њима страни војени аташеји, посланик барон Моренхајм, француски петроградски посланик гроф Монтебело, корпусни заповедници, дивизиони и бригадни генерали. При крају доручка устао је председник Фор и изговорио ову здравицу:

„Ваше Величанство ће да нас остави после посете, која ће оставити неутољив спомен у аналима наше две земље. Као осмех сретнога наговештења остаће са овом посетом свезана успомена на присуство Њенога Величанства царице. У Паризу је Ваше Величанство поздрављено од целога народа, а у Шербуру и у Шалону од онога дела народа, који је срцу француског народа најмилији: од његове војске и његове флоте. Овде је Ваше Величанство поздрављено од француске војске. Свакога спомен-дана своје славне прошлости измењују француски морнари и војници са својом руском браћом доказе срдачности и честитања. Молим Ваше Величанство, да данас у име француске војске и марине за Вашу сувоземну и поморску војску примите свечано уверење и непоколебивог пријатељства. Пијем у здравље руске војске и марине и подижем своју чашу у почаст Њихових Величанстава цара и царице.“

После ове здравице куцне се цар с председником и овако отпоздрави:

„При нашем доласку у шербурско пристаниште имао сам прилике, да се дивим француској ескадри. Данас, кад хоћу да оставим вашу лепу земљу, имао сам задовољство да видим најимпозантнији војнички призор, кад сам присуствовао смотри над војском на њеном обичном вежбалишту. Француска се може поносити својом војском и Ви имате право, Господине Председниче, кад кажете да су две земље везане непоколебивим пријатељством. Исто тако постоји између наше две војске дубок осећај ратног братства. Подижем чашу у почаст Ваше сувоземне и поморске војске. Пијем у здравље председника и за добро француске републике.“

Не да се описати одушевљење, које је пропратило ове две значајне здравице, што су силно одјекнуле широм целога света. Док је цар говорио, присутни руски гости двапут су викнули: Ура! Пошто је завршен доручак, отпутовао је цар с царицом, испраћени председником Фором, свима великодостојницима и благословом целога француског народа. На станици се цар врло срдачно опростио с председником Фором, с којим се руковао и загрлио. Из Шалона отпутовао је руски царски пар у Дармштадт, у посету царичином брату.

Колико је цар очаран сјајним дочеком у Француској, види се и по томе, што је са границе, из Пањија на Мозели, отправио телеграм председнику Фору, у коме му поново захваљује на онако срдачном дочеку. Председник Фор је цару одговорио, да се радује, што је цар вадовољан.

Изборно кретање.

Централни одбор српске народне слободоумне странке држаће своју седницу у четвртак, 3. (15.) окт.

*

Као што смо извештени, централни одбор радикалне странке имао је јуче, у недељу, у јутру своју седницу.

*

Изасланици српске народне слободоумне странке и народне радикалне странке имали су јуче по подне заједничку седницу, у којој је присуствовао и изасланик словачке народне странке. Договор је трајао од 2 до 5 сати после подне. После дуге дебате донесен је закључак, који у својој битности штампамо на челу данашњег броја нашега листа.

*

Словаци неће истицати кандидати своје народносне странке, и држаће се јучерањег закључка; али ће подупирати кандидате пучке странке, која је у своју листу кандидата узела многе родољубиве Словаке.

*

Румуни ће се сасвим држати пасивитета. У опште стање Румуна је данас очајно и иде све на горе. Расцеп је у народној странци тако јак, да не могу да одрже ни поверљив договор. С тога су за јучерању седницу писмено дали своје мишљење.

*

У Новоме Саду владина странка је истакла г. Јулија Рохоњија, овдашњег адвоката, а мађарска опозиција истакла је вођу једног крила крајње левице, Габора Угрона.

*

Као што нам јављају из Шајкашке, тамо се кандидирао Милан Зака. Но изгледа да ће имати Србина против-кандидата, који ће стајати ван странака, а заступаће мисао, да се црквено-политички закони подвргну ревизији.

*

Јављају нам из кулпинског среза, да ће се тамо истаћи за кандидата познати словачки родољуб, др. Милош Стефановић. Г. Стефановић у овај мах обилази свој срез и ми смо уверени, да ће га Срби братски дочекати.

*

Пишу нам из Ст. Бечеја 28. септембра: „Кандидата за посланика имамо сада задоста. Ако сви ступе у борбу, или ако је њихова кандидација озбиљна, онда се заиста неће овде знати, ни ко пије, ни ко плаћа, и онда би врло на свом месту било, да се један и од наших људи са народносним програмом истакне, нека је једног кандидата више, јер при садашњим овдашњим околностима — рачунајући, наравно, на слогу нашу — врло је могуће, да би народносни кандидат већину добио. Као куриозум хоћу само да напоменем, да се по будапештанским листовима од стране социјалних демократа овде већ три кандидата, као: Тобиас Енгл, Јозеф Шварц и Деже Бакоњи истакли, за које ми још ништа не знамо, као што не знамо ни за Милу Манојловића, о коме суботичке новине донеше глас, да ће се овде са пучким програмом истаћи. Пронео се и тај глас, да ће се овде Мила Милосављевић, адвокат из Суботице, са програмом „ван партија“ истаћи, и кад се томе дода још кандидатура чувеног Србина Лајоша Јанковића, онда би са владиним кандидатом, Гомбошем, имали досад седам кандидата, дакле не би се могли потужити, да немамо кога бирати. За сутра после подне, баш кад ће се годишњи вашар одржати, заказан је овде у дворани вел. гостионе збор ради договора о истицању посланичког кандидата — но са каквим програмом, то на позиву не стоји. Из ово неколико редака видите дакле, како је посланичко место у Мађарској изгубило већ свој моралан значај и више нам изгледа као нека синекура, за коју се кандидати „хлеба ради“ отимају, па ма после и против воље бирача седели у сабору на оној клупи, која им ближе циљу води.“

Политички преглед.

— **Француско-руски савез.** После значајних здравица у Шалону не може бити више сумње, да је француско-руски савез свршена ствар. Цар Николај је у Француској сасвим другим тоном говорио, него у Бечу и Берлину, где се очигледно уздржавао. И ако цар Николај није употребио баш реч „савез“ (alliance), али употребио је реч „ратно братство“, а то је још значајније. Штампа тројног савеза се до шалонске здравице још тешила, што цар не говори ништа о савезу, али сада, после царевих речи у Шалону, и она признаје да је савез између Русије и Француске ствар, која стоји ван сваке сумње.

— **Енглеска.** Бивши либерални министар председник и вођа енглеске либералне странке, лорд Розбери, дао је оставку на председништву у странци изјавивши, да он не одобрава оно држање, које показује већина његове странке према Турској. Непосредан повод Розбријеву одступању је познати ливерпулски говор Гледстонов против Турске. Енглеска штампа се поделила на два табора, те један одобрава Розбрију, а други га жестоко напада; тако на пр. „Дели Њус“ хвали Розбрија и препоручује, да се лорд Розбери поново бира за вођу либералне странке, али „Дели Кроникл“ сипа ватру на Розбрија, пребацујући му, да је напао Гледстона и да ће му султан с тога за цело честитати. Држи се, да ће Розбери сам препоручити бившег министра Аскита за вођу странке, али тиме да ће тешко бити уклоњен расцеп у енглеској либералној странци, што га је Розбери својим кораком против Гледстона изазвао.

Дописи.

Ст. Бечеј 21. септембра. (Деоба јароша.) Код нас се сада скоро о другом и не говори, него о том, колико ће ко добити јароша. Наравно, под именом „јарош“ разумева се не само пашњак, него и доњи рит, који ће се у смислу правоваљане судске пресуде такођер поделити — а то је једна од главнијих закачаљака, о којој становници овдашњи главе разбијају, и која ће на сваки начин бити предметом многим парницама.

Овдашњи српски живаљ пре неколико година немилице је продавао своје право на јарош, као што обично ради без рачуна, а сад, кад је дошло до деобе, многи се тргоше, па веле: Ми смо само пашњак продали, а не рит — но тај њихов вапај не поможе им, јер ће се купцима и пашњак и рит доделити, пошто у уговорима, који су на ту цел штампани, стоји изрично: Продајем своје право на пашњак, — а под пашњаком се, у смислу куријалне пресуде, и рит разумева.

Тако ће дакле знатан део овдашњег непокретног имања да пређе у туђе руке, и томе злу се сада помоћи не може. У наш народ ушао је неки раскош; има их, који волије да купи својој кћери или снаји дукате, него да о том главу лупа, колико ће ко квадрати јароша добити; — мислећи у себи: кад немам више, шта ће ми и то, — па из тог немара ето шта се излегло. Они, који на кућна дворишта јарош добивају, већ су и бројеве извукли, где ће ко свој „тал“ добити, а они, који земље имају, вућиће бројеве идуће недеље, те ће тако та ствар скорим бити обављена.

Општина је хтела још за идућу годину да изда јарош под аренду, те је од људи новце на ту цел попримала, а сад дође одједаред деоба, па људи не знају, хоће-ли да ору, или да чекају своје новце натраг. Има их, који су за арендирање јароша узајмили новце, који од тога животаре, што преко године парче земље посеју, а сад, кад те новце треба враћати — ни јароша, ни новаца! Т. ј. новаца у толико нема, у колико треба чекати, док их општина врати.

Кад је реч о деоби јароша, морам се осврнути на још једно важно питање.

Реч је о том, шта ће бити са оним јарошом, који ће се на цркве и школска дворишта оцепити, као и са оним, који учитељи и свештеници уживају? Хоће-ли ови делови јароша доћи на име политичке општине, или на име црквено школског фонда? Знамо, да су школска дворишта у грунтовници својина школског фонда, па је са свим наравно, да и припадајући јарош дође на име школског фонда, јер се доцније не би сумња породила, као оно у Петровомселу. Али са оним јарошом, који свештеници и учитељи на уживање добијају, са свим друкчије стоји. Једни веле, да свештеници и учитељи немају друго, до право уживања, и да дотични јарош треба на име политичне општине превести, пошто је општина дужна своје свештенике и учитеље издржавати. Други опет веле: Није тако. И општина је на „талу“ код јароша, као и поједине особе, и нема разлога, зашто да се онај јарош, који свештеници и учитељи уживају, на име политичне општине преведе, када тај јарош не добија општина, него добија јавна цел, коју ми црквено-школским фондом зовемо, и који је исто тако правна особа, као и општина? Овој последњој нико не закраћује, да на своје непокретности и дотични јарош добије, али оно, што је туђе, не може бити њено. По природном и по грађанском праву, док је у нашем месту свештеника и учитеља, мора бити и фонда, из чега ће се они издржавати, и тај фонд треба да се оцепи из општег имања т. ј. из јароша, и да се и у грунтовници на име фонда, а не на име општине преведе. Школа и црква не постоји из милости општинске, него имају своју автономију, која се са туторством политичне општине не слаже. Ово сам хтео у очи деобе јароша да напоменем, не би-ли се наши главнији фактори на ту ствар осврнули, и још за рана интересе наше цркве и школе сачували.

Позив на претплату.

Крајем овог месеца истиче претплата свима оним нашим претплатницима, који су се до краја септембра, односно на трећу четврт за „Браник“ претплатили.

Овим умољавамо исте наше претплатнике, да претплату благовремено понове, како уредно разашиљање листа не би запињало.

Дружина око „Браника“ није жалила ни моралних ни материјалних жртава, да подигне „Браник“ на висину српског новинарства. Њени труди уродили су и лепим плодом. А ако одзив српске публике буде бољи, онда ће се моћи још више урадити на усавршењу листа. „Браник“ подмирује једну народну потребу, па ће и у будуће служити народним интересима. Дружина око „Браника“ не тражи ништа за себе, него ће сву снагу употребити на ширење и подизање листа. С тога отварамо нову претплату за идућу четврт на овај лист, и позивамо и умољавамо српску читалачку публику, да се што обилатије одазове и овај независни политички лист српски у његовим племенитим тежњама и његовом родољубивом послу што већма потпомогне.

У тој цели нека је српској публици „Браник“ препоручен!

Цена „Бранику“ остаје стара. „Браник“ кошта:

На годину . . . 12 фор. или 30 дин.
На по године . . 6 фор. или 15 дин.
На четврт године . 3 фор. или $7^1/_2$ дин.

А може се претплатити и месечно. Месечно стаје „Браник“ 1 фор. или $2^1/_2$ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 18. (30.) септембра 1896.

Издаваљство и уредништво „Браника“.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 30. септембра 1896.

— **Избор забавиље.** „Задруга Српкиња Новосаткиња“ имаће у недељу, 6. (18.) октобра 1896. год. после подне у $2^1/_2$ сах. своју ванредну главну скупштину, на којој ће се обавити избор друштвене забавиље. Скупштина ће се одржати у просторијама овдашње више девојачке школе (бивши убоги дом).

† **Марија Јаснић.** Нашега уваженог суграђанина и пријатеља, госп. Ђорђа Јаснића задесио је тежак удар. Изгубио је верну сапутницу живота свога, гђу Марију Јаснић. Покојница је била примерна супруга, ретка мати, добра Српкиња, гостољубива домаћица, скромна и побожна православна Хришћанка, украшена свима врлинама, које красе жену, матер и Српкињу. Била је веран тип оних идеалних старих Српкиња, које се из дана у дан већ губе. Колико је била уважена и поштована, то је показао и данашњи спровод њезин. Сплан се свет, а особито новосадске Српкиње стекле, да укажу последњу почаст честитој покојници. При спроводу је из почасти учествовала и наша занатлијска задруга. На опелу су чинодејствовали пет свештеника на челу са Ст. бечејским протом г. Јованом Боротом, а појао је мушки кор српскога занатлијског певачког друштва. Прота Борота изговорио је дирљиву беседу, у којој је дивно нацртао врлине покојнице, као сунруге, матере и Српкиње. Покојница је оставила за собом неутешног супруга, три кћери, све удане за официре у Србији, три честита сина и седам унучади. Нека је честитој покојници лака црна земља и вечан спомен међу нама!

— **Опет раскинут мост.** По трећи пут овога лета раскинут је понтонски мост између Новог Сада и Петроварадина. Јуче у 11 с. пре подне ударио је један брод на мост и раскинуо га. До сада мост још није оправљен.

— Пишу на из **В. Кикинде**: Наше свима нама мило и драго народно позориште завршило је овде свој рад 26. септембра и отишло је одавде у Вршац. Управо последња представа по утврђеном распореду требала је да буде 22. септембра, ал' како се у новој дворани у Вршцу представе пре 29 сеп. нису могле отпочети, то су овде, пристанком месног позоришног одбора, а да дружина не би дангубила, приређене још две представе ван претплате. У тим двема представама суделовала је свима нама још из пре омиљена гошћа г. Зорка Теодосијевићка, која је и овом приликом вештом игром и лепим уметничким певањем својим очарала нашу публику. За време бављења свога овде давало је наше позориште тридесет и три представе и једну представу за децу и постигло је сјајан успех и у моралном и у материјалном погледу. Све представе ишле су складно, заокругљено. За ове две године, од како позориште није било у нас, опажа се велики напредак у приказивачкој уметности наших глумаца. Поред старих опробаних глумачких снага показали су особита дара и мара и многе млађе силе, од којих с похвалом морамо споменути од женских г. г. Ј. Весићеву, З. Ђуришићеву и Д. Туцаковићеву, која се још истакла и као певачица лепа гласа. Управа врло добро ради, што и млађима даје прилике, да развију свој глумачки дар. Од глумаца који су остали у лепој успомени код нас, морамо споменути нарочито г. Спасића, па г. Динића, који је у приказивању финих комичних улога показао, да је глумац, на коме би нам могле завидети и друге на гласу позорнице. Његови прикази маркиза Боафнерија у „Мајчином благослову“, па библиотекара Роберта у „Библиотекару“ кога је по жељи месног позоришног одбора одиграо, могли су задовољити и захтеве најстрожије критике. У опште наша позоришна дружина, нека јој је част и слава, тако је сада са-

тављена, да с највећом лакоћом може изводити и најтеже задатке глумачке. О томе смо се уверили кад смо пажљиво посматрали добро промишљену и лепо изведену игру наших глумаца у комадима, као што су: „Лажни Димитрије“, „Балканска царица“, „Хамлет“, „Женски пријатељ“, „Вечити закон“, „Хетман“, „Северо Торели“, „За круну“ „Шокица“, и т. д. Такав уметнички рад крунисан је и лепим материјалним успехом. Као што дознајемо биће овде сувишка преко три стотине фор., а осим тога и приход од претпоследње представе одређен је на глумачки фонд. Наши Кикинђани, као што видите, осветлали су и овом приликом свој српски образ. Славни били, дични били и од сада!

Новости са стране.

— **Султан тужи Гледстона.** Лондонски листови јављају, да ће султан тужити великога енглеског државника Гледстона због увреде части. Гледстон је у свом ливерпулском говору назвао султана „великим убицом“ (the grand assassine). У историји енглеских судова било је већ случајева, да су увређени владари тужили новинаре и енглески је суд осудио кривце.

— **Extra Hungariam . . .** Ових дана је преко Реке (Фиуме) отишло преко 180 мађарских породица у Бразилију, где их не чека баш мед и млеко. Мора да им је сувише добро било овде, кад траже лакшег живота у Бразилији.

— **„Шлеп“ и царева посета у Паризу.** Ко је још могао мислити, да ће и шлеп бити предмет важног разговора приликом цареве посете у Паризу. Цар је био и на осталим дворовима, и никоме не паде на ум, да говори о шлепу и његовој улози на дворским свечаностима; али у Паризу нема двора и дворске етикете, тамо је председник републике, и онда мука са шлепом, и ако му је место рођења у Паризу, метрополи моде. Биће велики пријем код цара и царице, и сад је требало прописати тоалету за женскиње и наста велика мука за меродавне. Још је требало да председник републике изда налог за тоалете са шлепом, па би му одмах пришили, да изиграва крунисану главу, као оно кад се је на маневрима усудио да јаше на коњу. Није се смело тражити ни мишљење од кројача госпође Форовице; те је тако потражено мишљење од првог париског помодног кројача Ворта, који је срећно решио питање шлепа и избавио републику из неприлике. Он овако говори о шлепу: „Мора се шлеп усвојити, дуг шлеп, јер он одваја даму од њене околине и индивидуализира је. Шлеп је неизбежан, да држању једне даме даде инпонирајући положај. — Да-ли ће шлеп бити предмет интерпелације у комори, незна се, али ће бити заступљен на свечаностима као и на царским дворовима.

— **Еш-Будавар пред крахом.** На фамозно чивутско подузеће Еш-Будавар дали су уписати своја потраживања: Вартоломије Полак 205 фар. 25 нов., Јосеф Шебешћен 121 фор. 26 нов., Мориц Вајнбергер 193 фор. 75 нов. Виктор Килоговско 4000 фор.

НОВИЈЕ.

Париз, 29. септембра „Матен“ је донео вест, да је цар Николај II. именовао за руског министра иностраних дела Шишкина. Та вест до сада није, истина, потврђена са званичне стране, али није ни побијена, те се може узети да је истинита, у толико пре, што је гроф Капнист, који се спомињао неко време као наследник кнеза Лобанова, дошао у присенак. Цар Николај ће с царицом доћи на пролеће у Париз, где ће се бавити инкогнито. Посети ће и Војводу Омалског у његову замку Шантији.

Дармштат, 29. септембра. Цар Николај II. и царица Александра Феодоровна стигли су јуче овамо. На станици их је дочекао Велики Војвода Ернст Људевит Хесен-Дармштатски, брат царичин, његова супруга, високодостојници и много народа, који је госте живо поздрављао. У вече пред двором беше бакљада и серенада а варош беше осветљена.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника.“

Будимпешта, 30. септембра. Социјално-демократски бирачи овдашњег VII. изборног среза прогласили су за свог кандидата неког дра Голднера. Затим више стотина социјалних демократа одоше пред локал, у коме се искупили бирачи либералнога кандидата Карла Моржањија, који су баш сели у кола, да се возе по вароши. Гомила навали на кола, нападне на људе у њима и стаде их обасипати камењем и кидати заставе с кола. Полиција је растерала демонстранте и главне коловође затворила.

Београд, 30. септембра. Краљица Наталија је отпутовала синоћ у Бијариц.

Париз, 30. септембра. Министар иностраних дела Аното је, за време бављења царева у Француској, више пута но само конферисао са Шишкиним.

Берлин, 30. септембра. „Nordd. Allg. Ztg.“ пише, да се руски цар уверио, да европски мир у цару Виљему II. и цару и краљу Фрањи Јосифу има најревносније заштитнике. Посета царева у Француској је кадра, да њега као владара мира испуни великим задовољством.

Цариград, 30. септембра. Пред адмиралским звањем бурно је демонстровало више стотина неплаћених радника. Хтели су да иду у Јилдис-киоск, али их у томе с тешком муком спречи полиција.

Трговина.

Нови Сад, 30. септембра 1896.

Извештај семенарске радње Војина Јовановића у Новом Саду.

После кишовитог времена а рђавог пута, јуче је наша пијаца тако јако посећена била, као ни једне недеље до сада. Сваке врсте ране било је обилно довежено. Продаја је текла доста брзо. Цене се код некојих артикла нешто поправиле.

Цене су биле ове:

Пшеница прва и најбоља роба 6 ф. 90 нов. па по нека партија боме и 7 ф. Средња 6 ф. 70–80 нов. Наполица 6 ф. 40—50 нов. Кукуруз нов у клипови 1 ф 60—70 нов., Стари 3 ф. 50 нов. Зоб 4 ф. 80–90 нов. прва роба 5 ф Јечам од 3 ф. 50—80 нов. према каквоћи. Кудељно семе 6 ф. 50–7. Пасуљ бели 7 ф. 10 нов. Жути 5 ф. 40 нов. Све од 100 кила.

—

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 30. септембра 1896.

Ц. кр. дукати (нови)	5 ф. 69 н.
„ „ „ (стари)	5 ф. 65 н.
Дукати од 20 франака	9 ф. 53 н.

Књижевне вести.

Српски пчелар, орган за српске пчеларе, бр. 1., година I. Ср. Карловци, издање и штампа „Српске Манастирске Штампарије.“ — Овај лист покренуо је наш вредни пчелар, г. проф. Јован Живановић, који је стекао лепа гласа као рационални пчелар. Он је и главни уредник овом стручном листу, који подмирује једну потребу код нас, а врсна помоћника нашао је г. Живановић у г. Ивану Маширевићу, који је примио на себе одговорно уредништво. Већ први број „Српског Пчелара“ има врло леп садржај („Пчела под заштитом свете православне цркве“, од Јована Живановића, „Пчеларски Календар“, од Ив. Маширевића, „Американка моје конструкције“, од Јов. Живановића, „Пчелињак“, од Ивана Маширевића; осим тога су у овом првом броју: Дописи, пабирци и одговори уредништва). Познавајући и главног и одговорног уредника као рацијоналне и вредне пчеларе, уверени смо, да ће „Српски Пчелар“ бити од велике користи за наше пчеларе, па им с тога тај стручни лист најтоплије препоручујемо. „Српски Пчелар“ излази једанпут месечно, а цена му је само 2 фор. или 5 дин. Цена је дакле врло умерена. Претплата на „Српски Пчелар“ шиље се управи „Срп. Манастирске Штампарије.“

Свима, који ми своје искрено саучешће у преголемој тузи за изгубљеном а никад не заборављеном ми супругом

ЉУБИЦОМ

усмено или писмено изразише — овим јавно благодарност изричем.

У Гложану, 26. септ. 1896.

Јован Радивојчев
парох. адм.

383 1—1

Огласи.

За МОЈУ МЕШОВИТУ, више шпецерајску трговину и солару, потребујем једног млађег спомоћника. Ступити може одма.

Меленци, 22. септембра (4. окт.) 1896.

Милан Маркуш.

378 3—3

НОВА ОТВОРЕНА РАДЊА!

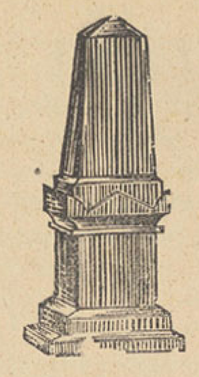

Васа Лукић

у Вуковару.

Стовариште надгробних споменика

375 2—12 и

резачка радионица

у Фрање Јосифа ул. у Вуковару.

Препоручује своје обилато и богато стовариште најзнаменитијих производа уз најјефтинију цену — наиме: **надгробних споменика (пирамида и крстова) од црвеног и сивог шлеског мрамора, тиролског и талијанског карара мрамора, шлеског гранита, шведског сиенита, и норвешког лабрадора.**

За тачне натписе и лепу позлату јамчим.

Све наручбине, разашиљући на страну, обављам најтачније.

СРПСКА БАНКА

У ЗАГРЕБУ

АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ 9,000.000 КРУНА.

ПРИМА НОВЧАНЕ УЛОГЕ

НА ШТЕДЊУ И ПРИПЛОД

ЗА КАМАТУ ОД 4% ЧИСТО.

(БЕЗ ИКАКВИХ ПОРЕЗА ИЛИ ОДБИТАКА).

Могу јој се слати и страни новци, које она под најповољнијим условима преобраћа у аустр. новац.

Осим тога Српска Банка ради све солидне банковне послове и извршује их тачно и брзо.

411 45—52

Засебни (приватни) течај

за трговачке науке и језикословље

379 2—2

са више искусних наставника у Мокрину.

Гимназисте и други, који су ма из кога узрока школу промашили — могу (према спреми) на сигурно за годину-две дана бити потпуно оспособљени за чиновнике новчаних завода и за трговине. — Главни предмети су: 1.) Просто и двојно књиговодство. — 2.) Рачунарство. — 3.) Менично право. — 5.) Кореспонденција и правопис. — 5.) Српски језик. — 6.) Мађарски језик. — 7.) Немачки језик. — Течај почиње 1-вог новембра т. г. и траје до 1-вог јула 1897. год. — Питомци са стране имају пристојан стан, целу обскрбу, прање и послугу уз строги надзор на пристојност и морално владање питомаца, који плаћају до 14. год. стари 260 фор. а преко 14 год. стари 280 фор. за цео течај 1896./7. год.

Пријавити се ваља најдуже до 3. (15.) октобра т. г. код г. Стевана Радосављевића, штед. чиновника у Мокрину, који и ближа извешћа драговољно даје.

Препоручује и шаље на захтјев

свој илустровани цијеник сљедеће робе:

Петар Николић

Загреб

Илица број 7.

I. кат.

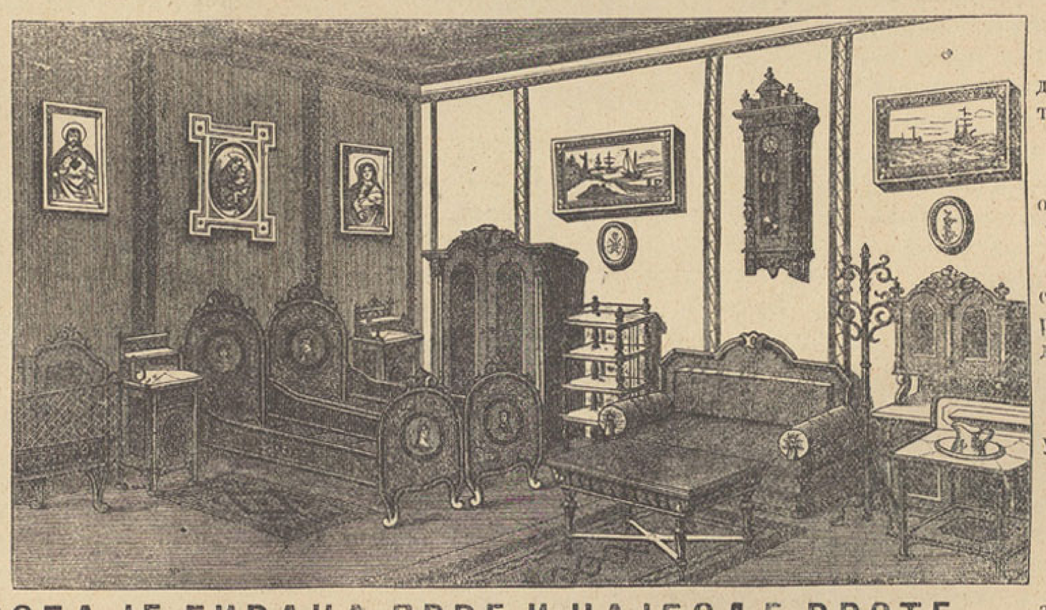

ПОКУЋСТВА: (Möbel)

дрвеног, гвозденог и тапетираног. Фотела, столица и канабета.

ЈЕДАЛА

од кина сребра, које је правим сребром посребрено.

СЛИКА

српски — народни и историјски. Светих икона, кандила, крстова и цјеливаћих икона за цркву.

ОГЛЕДАЛА

у позлаћеним и дрвеним оквирима.

САТОВА

за зид и будилника,

Џепни сатова:

златни, сребрни и од туле за господу и госпође

Златни и сребрни ланаца за господу и госпође.

Колица за дјецу.

ШИВАЋИ СТРОЈЕВА

систем Сингер, Хове, Велер и Вилсон и најновије са округлим чунком (Ringschiff).

РОБА ЈЕ БИРАНА ПРВЕ И НАЈБОЉЕ ВРСТЕ

УЗ ГАРАНЦИЈУ!

цијена умјерена и стална.

роба се даје за готов новац

и мјесечну одплату.

Цијенике и прорачуне шаље бадава и франко

394 40—52

ПЕТАР НИКОЛИЋ, ЗАГРЕБ.

Власник и издавалац: Дружина Браника. Одговорни уредник Никола Јоксимовић. Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.